

[Takaisin Tiedotuksia sivulle](#)

RISTEILY TALLINNAAN 9.4.2014

Poimintoja Sampo Ahton Leningradin piiritystä koskevasta esitelmästä

Tallinnan kevätristeilyistä on tullut meille jo perinne. Tällä kertaa meillä oli jälleen onni saada Sampo esitelmöitsijäksi. Risteilyyn osallistui kaikkiaan 57 kurssiveljeä, jotka jakautuivat yksiköittäin seuraavasti: 1.K/11, 2.K/6, 3.K/4, KRH/11, PST/5, KT/14, IT/1, VK/5.

Esitelmöitsijä ja kuulijakunta näyttivät aivan samannäköisiltä kuin neljä vuotta aikaisemmin 17.3.2010 Talvisotaseminaarissamme.

Saksa hyökkäsi Neuvostoliittoon 23.6.1941. Hyökkäävät joukot oli jaettu kolmeen ryhmään: Nord, Mitte ja Süd. Pohjoisen ryhmän (Nord) suuntana oli Leningrad, keskellä (Mitte) olevan Moskova ja eteläisen (Süd) Ukraina. Armeijaryhmä Nord oli jo syyskuun alussa päässyt Leningradin porteille ja näytti olevan vain ajan kysymys, milloin kaupunki antautuu. Näin ei kuitenkaan tapahtunut.

Hitlerillä ja Halderilla oli erimielisyyksiä, mikä olisi Saksan hyökkäyksen painopistesuunta. Hitler olisi halunnut ensin valloittaa Leningradin, mutta Halder oli Moskovan kannalla. Tehtiin huono kompromissi, voimia jaettiin, eikä resursseja ollut riittävästi millään rintamaloikolla. Pohjoisen ryhmän joukkoja siirrettiin etelään ja Leningradin valloitus ei jäljelle jääneillä joukoilla enää onnistunut. Alkoi piiritys, joka kesti 8.9.41-18.1.44 välisen ajan. Hitler oli suunnitellut voiton peijaisia Hotelli Astoriassa, jolloin banketin pöytäjärjestyskin oli jo valmiina.

Suomalaiset olivat toteuttaneet omaa salamasotaansa ja edenneet syyskuun alkuun mennessä vanhalle rajalle. Saksa painosti suomalaisia useaan otteeseen hyökkäämään Leningradiin, mutta Mannerheim ei halunnut sitä tehdä. Mannerheimin motiiveina on jälkeinpäin esitetty sekä emotionaalisia että järkiperäisiä syitä. Leningrad eli Pietari oli tosin Mannerheimin vanha kotikaupunki, mutta järkisyöt lienevät kuitenkin olleet painavampia eli tietoisuus kaupunkisodan verisyydestä sekä varma käsitys, että kosto koittaisi ennen pitkää. Suomalaiset tyytyivät siten vain tukkimaan yhden aukon Leningradin piirityksenkaassa.

Leningradin puolustusta johti Zhdanov apunaan Popov ja Voroshilov. Stalin oli tyytymätön näiden tovereiden toimintaan. Hän lähetti jatkuvasti tiukkasävyisiä sähköitä ja lähetti sitten Molotovin ja Malenkovin ottamaan selvää Leningradin puolustuksen tilanteesta. Kumpikin olivat Zhdanovin vihamiehiä. Kun tilanne oli kaikkein kriittisin, oli Stalin jopa valmis luopumaan Leningradista, jolloin saartorenkain läpi murtautuvien joukkojen olisi pitänyt tuhota kaupunki. Hitlerhän suunnitteli samaa, mikäli olisi valloittanut kaupungin.

Siviilien asema kaupungissa oli surkea. Heitä kyllä evakuoitiin "Laatokan elämänlinjaa" pitkin, mutta suurin osa kaupungin väestöstä jäi kuitenkin kärsimään kylmää ja nälkää. Piirityksen aikana ihmisiä kuoli lähes miljoona. Aivan tarkkoja luotettavia lukuja ei ole. Pienempi osa kuoli saksalaisten pommituksessa, suurin osa nälkään. Kaikki kaupungin kissat, koirat ja rotat syötiin. Syyllistettiin jopa kannibalismiin, vaikka siitä oli säädetty kuoleman rangaistus. Pahimmillaan siviilien ruoka-annos oli 125 gr leipää päivässä. Sotilaiden ja työläisten annokset olivat suurempia. Mikojan oli ehdottanut ennen piirityksen alkua elintarviketoimitusten lähettämistä Leningradiin, mutta Stalin ei pitänyt sitä tarpeellisena. Johtoporukalta ei ruoka loppunut ja Zhdanovia varten perustettiin jopa suklaakonvehtitehdas. Vähemmän tunnettuja ovat saarron aikana Laatokan rannalla käydyt veriset taistelut sekä Olhavanjoen taistelut, operaatio Kipinä, tammikuussa 1943. Viimeksimainitussa kaatui saksalaisia ja venäläisiä yhteensä noin miljoona.

Venäläiset onnistuivat viimein tammikuussa 1944 murtamaan Leningradin saarroketjun, jolloin saksalaiset joutuivat vetäytymään länttä kohti aina Narvajoelle saakka. Sillä linjalla saksalaiset ja virolaiset joukot pitivät puoliaan syksyyn saakka. Suomen kannalta sillä oli suuri merkitys, sillä rauha ehti tulla ennen, kuin venäläiset olisivat hyökänneet Suomenlahden yli Kannaksen armeijamme selkään.